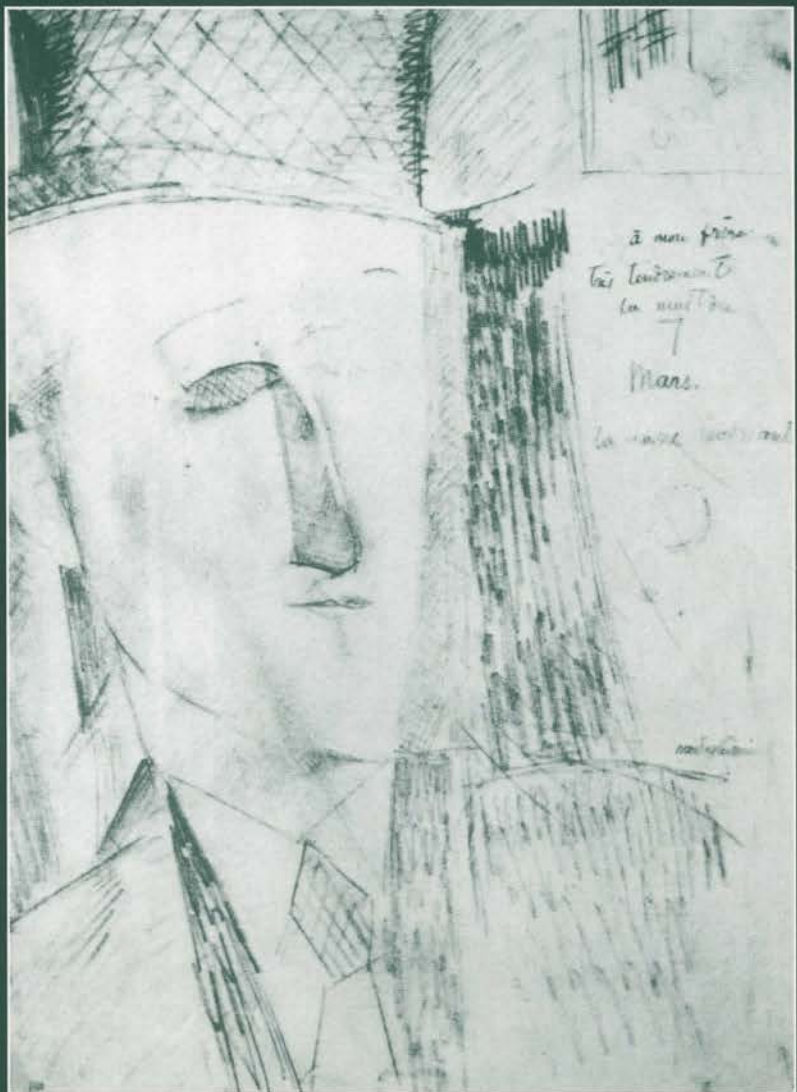

דרור כהן

שירים על גדות המילניום

דרור כהן

שירים על גדות המילניום

גוונים

הודיני בירושלים

בספטמבר מאחר, אחוז צנת חרף,
מעל מרפסת המלון צפינו
בנס החומה.

הביטי, אמרתי — הודיני בירושלים!
ראי כיצד הוא מחולל באויר
מעל גגות המסגדים.
מכניס ראשו לתוך לעי האריות,
צונח מגג מגדל דוד כשגדיו כבולות באזיקים.

אפלו בתי העיר עצרו את נשימתם,
מעולם לא חזו בפלאים שכאלה.
את ציפת וחזרת לחדר לישון. נשארת,י
חובק בין ידי את תחושת המרחק.

ראי, כעת גם אני,
שרוע בכלוב למרגלות החומה
ומצפה —
המעבירי בנשיקה את המפתח?

הוצאת גוונים

דאנאקוד 63-2267

ציור העטיפה: מודליאני

דרור כהן

שירים על גדות המילניום

גוונים

בשבת המתינות

אין לו למשורר תכונה רעה
מן המתינות,
ביצד ישיר את יפיה של דפנה
את זעמו של זאוס
את קינת ההולכים אל מותם בטרם מילניום,
קללת המתינות.

אין לו למצביא תכונה רעה
מן המתינות,
ביצד יסתער אל מול תורת הספויים
אל מול חומות המספרים שחשבו בידי
גדודי מתמטיקאים חדורי הפרה,
קללת המתינות.

אין לו לפילוסוף תכונה רעה
מן המתינות,
ביצד יתקף בתרוף נפש
את סדרי העולם דעות קודמיו שרשי ההבקנה.
על גדות המילניום פורת נרקיס,
קללת המתינות.

בשבת המתינות מדברים הבדידות,
הזכרון,
והחלשה.

לאבי, על שהיית
ולאימי, על שהינך

מסתב: X-2671-411-965

תשנ"ח

1998

©

כל הזכויות שמורות

להוצאת גוונים ולמחבר

תל-אביב, רח' ברי-כוכבא 29

טל: 5283648

1. אבי

כְּעֵץ הַשְּׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם,
הָאֶפֶר מִיָּדוֹ נוֹשֵׁר כְּטַפּוֹת נֶהָר.
וְאֶפֶר וְעֶפֶר מִתְמַזְגִּים וְהָיוּ לְכֶשֶׁר אֶחָד,
עַד אִם כְּסוֹ בְּהוֹנוֹת רַגְלָיו.

2.

לְמוֹת בְּחַדָּשׁ סֶפֶטֶמְבֵּר
אֵין שְׁעָה יְפָה מִזֹּו
חֶשֶׁב וְהַנִּיחַ אֶת מִצְחוֹ אֶל הָאֲדָמָה הַקְּרָה כְּשִׁישׁ

אָבֵל הָאֲדָמָה סֹרְבָה.

הָאֲדָמָה, אֵלִילָה קְרִירָה,
זְרָעָה בְּמַחְרָשָׁתוֹ קָצִיר אַחֲרוֹן
זְרָעִים שֶׁל תְּקוּהָ, הַבְּהוּב שֶׁל אֲהָבָה,

וּבְחֶרֶן,
בְּחֶמָה,
בְּעֶרְוֹן,

הִיא שִׁבְרָה אֶת לְבוֹ.

זֶה עִתָּה הַנַּחֲתִי מִיָּדִי אֶת הַסֵּפֶר
 וּבוֹ סִפְרָדִים מְשַׁפֵּי גְרוֹנוֹת
 חוֹתְכֵי צְנֹאֲרִים שׁוֹלְפִים
 זֶה מוֹל זֶה אֶת סִכְיֵי הָאֶפְתָּעָה וְאֲנִי

מִי יְלוּנִי
 בְּשֹׂאצָא אֶל הַרְחוֹב
 מִפְּנֵי צַל בּוֹגְדָנִי עֵינַיִם בּוֹהֲקוֹת נְשִׁימָה כְּבֹדָה.

הוּ אָבָא,
 סִפְרָדִי שְׁסוּף.
 הַכְּנִיִּינִי תַחַת כְּנָפֶךָ, אֶהְיֶה כְּתִי,
 הֵי מְקוֹם חֶסֶד.

4. קיצור תולדות התעופה

הִרְאִשׁוֹן שְׁיִצְרָתִי הִיָּה אִישׁ עִם כְּנָפֵי בְּרַבּוּר. רָאָה
 אוֹתוֹ יוֹשֵׁב שָׁם בַּפֶּנֶה.
 הַכְּנָפִים הָיוּ כִּה עֲדִינּוֹת עַד שֶׁנִּשְׁבְּרוּ
 עִם כָּל תְּנוּעָה לֹא זְהִירָה.

הוא לא הצליח להתרומם אִפְלוּ מְטָר.

הַשְּׁנִי הִיָּה בַּעַל כְּנָפִים מְבֹדָלִת. הַכְּנָפִים
 יָצְרוּ הַשְּׁתַּמְקָפוֹת מְרֵהִיבוֹת כְּשֶׁרַחֵף
 שְׁלֶשֶׁה מְטָרִים מֵעַל הָאֲדָמָה, וְנִשְׁבְּרוּ בְּאֶחָת
 לְרִסְיֵי זְכוּכִית צְבָעוֹנִיִּים. צְבָעֵי סֵתוֹ.

הוא נותר קדורני בעֵלָה בְּשֶׁלֶכֶת.

עִם הַשְּׁלִישִׁי הִיָּה לִי מִזֶּל. הָיוּ לוֹ כְּנָפִים
 מְאֹפָר. דִּוְקָא הַחֲמֵר הָיָה, הַפְּרוּד, הַחֲזִיק
 אוֹתוֹ בְּאִוִיר כְּמַעַט שְׁשִׁים שָׁנָה. אָבָל
 הוּא נִסְדַּק בְּדִיוֹק בְּאֶמְצַע.

הוא המריא גְּבֵה מִכָּל הַשָּׂאָר.

אַתָּה דָּגָם חֲדִישׁ. גּוֹרְלֶךָ לֹא בְּרוּר.
 מְחִזִּיק כָּאֵן בְּאִוִיר בְּגִבֵּה הַיָּד הַמוֹשְׁטָת
 אָבָל דוֹרֵשׁ שְׁמוֹן מִתְמִיד, וְאֲנִי יָכוֹל לַעֲמֹד
 בְּמַחִיר חֲלָקִי הַחֲלוּף הַמְרַקִיעַ שְׁחָקִים. הַקְדָּמָה
 אֵינָה תַחֲלִיף לַהֲשָׂרָאָה.

כְּדָאִי לַעֲצוֹר לְרַגַע, לַהֲצִטֵּד בְּקִצְתָּ יוֹתֵר תְּנוּפָה.

אָבִי נִשָּׂא מִכָּאן עֲכָשׁוּ מֵעַל גְּלִי הַרוּחַ,
מִלְמַל הַמְּלֵט בְּעוֹדוֹ מֵאֲזוּן לְרִבִיעֵיט מִיְתָרִים
מִנְגֵנֶת מוֹסִיקָה מֵאֵת בְּרֵהֶמָס,
אוֹ שְׂמָא הִיָּה זֶה וַיּוֹאֲלָדִי.

לְבוֹ שֶׁל נֶגֶן הַצֵּלוֹ פָּקַע,
הַכְּנֹר לְחֵשׁ נִקְמָה וַיִּדַּם.
כָּבֵר לֹא אֶכְפַּת לְחֵשׁ הוֹרְצִיו לַיּוֹלָה
תּוֹד לִי אִם לְהִיּוֹת אוֹ לְחַדֵּל.

וְרַק פּוֹרְטִינְבְּרָאס
(הוֹ שֶׁעֲטַת סוֹסוֹ בַּפְּעֻמָּה הַרְבִּיעֵיט)
נוֹסֵעַ לְכָאן עַל גַּב בְּרֵבוֹר לְכֹן,
עַל שְׂמֵלוֹתֶיהָ שֶׁל אוֹפֶלְיָה.

הִיָּה עָרֵב
וְהַרְקוֹלִס עֵרֵי.
הַהִידְרָה מְרַבֵּת הַרְאָשִׁים, נוֹסֵט לְגִיָּה,
חִדְלָה מִמֵּאֲבָקָה וְנִנְעָצָה בּוֹ
מִבֵּט מְלַכְסֵן מֵרֵאשׁ מְקוֹר שְׂמוּט.
הַשְּׁנָה הַתְּהַפְּכָה עַל גְּבֵה
וְהַהִידְרָה הַחֲלָה לְשִׁיר.

וּבְשִׁירָה —
אֶבְנֵי הַרִיחִים סְבוֹת לְאַחֹר
אֲנִרְגִּיָּה נִצְבֶּרֶת בְּמִתְגִּים עַד פְּצוּץ.
הָאֲזוֹב שֶׁשָּׂרָף בְּלִבּוֹ
נִמְשָׁף נִכְרָף וְאַבֵּד.

הַבֵּט, לוֹחֵשׁ הַרְקוֹלִס, הַשְּׁנָה גּוֹנֵעַת,
בְּלִבָּהּ שֶׁקֵּט חֵדֵשׁ נוֹלָד.

אודיסיאוס למול חומות טרויה

מי כאן הכובש, גברתי, ומי כאן הנכבש?
דמותך בערפל נמוגה, נשל הנחש.
יפניו נמוג כיין, ירנה צמאון הלוחמים.

בכל נצחון כבר תוגתו טמונה,
ענשוף יהיה זמני, רק תהלתך שלמה.
ההיסטוריה תזכר את הפנים, לא את הדם.

ואם אדם גופו מבצר, מה בצע לו בנעוריו?
כאיל-נגות, בליסטרה, כאש בערת בחומותיו.
סופו יזקין בנצחונו בן-לילה, תענוגו
כורע תחת משקל מתיו.

עולם כמנהגו נוהג, גם בימים טרופים.
האלים שותקים, הלוחמים מתים, הילדים יפים.
בערב, מחלון המגדל, מבטך
קורע לנו שערים.

אליזבת

היא פרמה את שולי סגרה
ועשרות ורדים התפזרו מול הרוח.
סערה אדמה אפפה את גנה
בשלמת הצניעות וזהב שערה —
הוריקן קוצני ותובע.

אשתי — אמר, אחותי — ענתה,
וביניהם חומת קוצי-ורד.
אז הפך את פניו והלך. היא נותרה,
בתולת-פתאם, טהורה, מעקרת.

את דם תשוקתה שתתה אדמה. בקוציה
נבט זרע אבל. הרוח בין שדיה
הומה אליו — דע!

אליזבת כבר מתה ואיננה

ירכיה ורדים.

המרוכב של רותם

רעם המפץ הגדול נשמע עוד זמן רב ביקום הריקני,
נאלהים טוב-לב חיך למשוגות המדענים.
תצלומות הכוכבים הותירו שאלה אחת פתוחה —
מתי ישנה אור-כוכב לצל זפיה, בתי?

שלושה שירים על נושא הזמן

I

הנה הגיח גופי לעוד דקה לעבר.
כל פלו עוד דואב מן המאמץ לאחז בה במעופה.
הדקות חולפות כעטלפים בעלי רדאר מאיכות נדירה
ומתסקות ללא שוב אל סלע האביב.
לפני שנים הייתי אוהז בהן ולא מרפה,
עכשו באביב ימי מנשבת כבר רוח שרבית.

II

עוף זמן עגור אל קצוי העולם
והבא להם את בשורת קיומי.
שריתי עם המלאכים,
ירדתי לתהומות הגיהנום.
כשפשוט עם רוח האביב
כבר לא אהיה כאן.

III

הזמן
של אבי היה לוחט כקצה סיגריה.
זמני שלי נושר כאפר בעקביו.
הזמן של בני מועד ומטפס בצעדי ברוז,
רקוד אינסופי של שמחה מתפרצת.
מה לנו מרחבי הנצח הריקים?
מה לנו תקותיקו המזיף של השעון?

בשלהי החיים הדמעות מחכות לבקור האחות.
 הזכרונות מנחים על השלחן בצלחת.
 הזמן מרחף בצפור, נכנס
 ויוצא מבעד לחלונות,
 ונוגע
 במי שהוא נוגע.

לזכר אמיל המבורגר

לנו,
 היהודים של שלהי המאה,
 יש שושלת יוחסין קצרה במיוחד.

הנה כָּבֵר אֲבֵרָהֶם
 כְּשֶׁאָרְזוּ אֶת כּוֹבֵעַ הַמְּלָחִים,
 אֶת רֶשֶׁת הַדִּיגִים
 וּבָא לְכָאן מֵעֵבֶר לַמְדָּבָר אֶל אֶרֶץ שׁוּמְקוֹם,

הוא לא שכח לעצור בגרמניה.

הגבעות המוריקות של בורגיה היו ביתו
 שעה שמת
 בארבעים וחמש כמו בתשעים וארבע.

הים
 מלא את ראותיו בערפל.

האוויר
 פרח מבין שפתיו.

האדמה
 כָּבֵר לֹא יָכְלָה לְשִׂאת אֶת מְשָׁקְלוֹ.

הנה כך אנחנו מתים,
 בארבעים וחמש כמו בתשעים וארבע —
 מגננים ומצמקים, בשתיקה.

בבית הקפה בצפון תל-אביב

לעדנה

בבית הקפה בצפון תל-אביב
אשה במראה שותה קפה לנצח.
רבוא השתקפיות שתי וערב טוה
דמותה מתהפכת וחוזרת והקפה
נשאר אותו קפה.

ובידי העט
קצר מן המראה.
הזמן שלי הוא זמן המראה
לבי רפה.

★

לחנן

"גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע",
והלך.
הרוח חסמה את דרכו בחומה,
האדמה אחזה בגופו כשרשים,
ולא ירא.

הכאב חצה את נשמתו לשנים,
חשוף בזכוכית, דק כלהבה.
רגליו צמדו ולא יכלו עוד לקחת,
ולא ירא.

גופו דמם — עור כעטלף, חרש כחשכה.
רק הלב המשיך בדפיקתו.

הלב הוא מכונית פעימה המיצרת
זמן.
הזמן הוא פסלת אנושית.
הזמן הוא פסלת.
הזמן הוא

זמן.

גם עכשו, אהובתי
 קשחומות ירושלים מבליחות בהשכה
 ומטפסות מתוך צלע החר,
 גם עכשו חובה עלינו לזכור את הגשם.

והגשם אינו מפסיק הוא נגר
 בטפות סדורות ברורות מתחלקות
 על הפלא הזה —
 חיינו באבן ירושלמית.
 באצבעות דקות סדורות מחנצות
 מטפס כפליט על החומה.

הודיני בירושלים

בספטמבר מאחר, אחוז צנת חרף,
 מעל מרפסת המלון צפינו
 בגס החומה.

הביטי, אמרתי — הודיני בירושלים!
 ראי כיצד הוא מחולל באויר
 מעל גגות המסגדים.
 מכניס ראשו לתוך לעי האריות,
 צונח מגג מגדל דוד כשידיו פכולות באזיקים.

אפלו בתי העיר עצרו את נשימתם,
 מעולם לא חזו בפלאים שכאלה.
 את עיפת וחזרת לחדר לישן. נשארת,
 חובק בין ידי את תחושת המרחק.

ראי, כעת גם אני,
 שרוע בכלוב למרגלות החומה
 ומצפה —
 התעבירי בגשיקה את המפתח?

שבועת נישואין

שמעתי בתרים קשרו
לשערך...
ללהבה דמו שדיך,
לכנור גוף.

ימיה לצמד סוסים אבירים,
לילה — הר געש משתולל.

אבל האהבה שלנו יומיומית כמו הים,
צורת ראשינו על הפר כמתנה גלים.
הניחי לה עכשו, שכבי כאן לצדי
והקשיבי —
המלח מלחך את ארמון החול של עתידנו.

ארמגדון (הימנון לתקווה)

עורי, תל-אביב,
ארמגדון מגיע.
ראיתי אותו נוסע לכאן
במרפבתו של עריץ שויצרי מזקן.
עורי, תל-אביב,
ארמגדון מגיע.
ארמגדון כבר כאן.

עורי במהומת בתי-קפה,
בארכיטקטורת באוהאוס דהוייה.
סטודנטים רחבי מכנסים נוכרים
בחצרות אחר המפתח לחידת האמנות
(“אני רואה עלבון אסתטי
בךך שאת דון קיחוטה
ציר פיקאסו ולא ג'אקומטי”).
עורי ודעי —
מכתשים בחצריך,
ארמגדון כבר כאן.

עורי וראי זקנה מקדמת
נשרה מענפי העצים אל הסמטאות הבוהדות.
הבנינים מרפינים גגותיהם בצפייה,
ארמגדון כבר כאן.

קודה:
הבה ונאחז
בנשק המלים חסרות התועלת,
בתקווה, שהיא כמו הזמיר מארץ סין.
ונפליג, אל מעבר למערבולת המילניום,
על ארבות הזכרון.

מסעו המופלא של מר קלינגהופר

בְּשִׁיצָא הַזְקֵן, מַר קְלִינְגֵהוּפֶר,
לְחַפֵּשׂ אֶת הָאִשֶּׁר
הוּא מְצָא אוֹתוֹ בְּמַטְבְּחוֹ שֶׁל קִים פִּילְבִי.
אוֹמְרִים שְׁבָרְגִ'ס מְטָגֵן
קַדְלִי חֲזִיר בְּרֻטֵב תַּאֲוָה לְחִידָה
הָאִשֶּׁר הוּא עָנָן.

בְּשִׁיצָא הַזְקֵן, מַר קְלִינְגֵהוּפֶר,
לְחַפֵּשׂ אֶת הָאִשֶּׁר
רַגְלָיו רְעָדוּ מֵרֵב שְׂמֵחָה.
הוּא יָשַׁב לְנוֹחַ שְׁעוֹן עַל עֵץ
עַל סַפְסָל לְמַרְגְּלוֹת פֶּרֶז-לֵאשׁוּ
הָאִשֶּׁר בָּא בְּזָמָן.

בְּשִׁיצָא הַזְקֵן, מַר קְלִינְגֵהוּפֶר,
לְחַפֵּשׂ אֶת הָאִשֶּׁר
יָצָא קַל כְּפֶרְפֶּר.

טנגו

הַרְקֵדְנִית עַל הַמְרָקֵע
שְׁרָדָה בְּגוּפָה הַגְּמִישׁ אֶת קַמְטֵי הַפְּנִים אֲכָל
הַטְּנָגוֹ הוּא בְּעֵינַיִם.

הַטְּנָגוֹ הוּא כְּנִיעָה.
הוּא אֲמָנוֹת גּוֹרְעַת.
(נֶפֶשׁ וְחַם
מִזְעֵה הַגּוּף
חֵלוֹם וִיקִיצָה).

הַזּוֹגוֹת שֶׁל יְמֵינוֹ הֵיא אוֹמְרֵת
כְּבָר לֹא חַיִּים בְּנִדְוִיאוֹן בּוֹדֵד
(נִקְיֶשָׁה לְנִגְיָעָה
סְבוּב כֶּף הַרְגָּל
צָבַע הַדָּם)
אֶת לַהֵט הַזְּרִיחָה.

הַטְּנָגוֹ שֶׁל הַיּוֹם חוֹגֵג בְּמַחְלָצוֹת סִימְפוֹנִיּוֹת
(עַם וִינָה הַגּוֹרְעַת
פּוֹמְפֵי הַמְרָחֶפֶת
מִי יִתְנַגֵּי פֶּאֶתִי יְרוּשָׁלַיִם)
אֶת הַתְּנוּעָה הַמְדַעִית.

הַמְּחוֹל הוּא בֶּן תְּמוּתָה הֵיא אוֹמְרֵת
(צַעַד קְדִימָה שְׁנַיִם לְאַחֹר
מִסְתוֹרִין וְהַתְגַּלּוֹת
וְתוֹר וְהַשְׁלָמָה)
אֲכָל לֹא הָאֲנָשִׁים.

מודעת אבל

בְּרַחֲבֵי אֲלֵעֶזֶר בְּיַהוּדָה
מִתַּחַת לְמִסְגֵּרַת הַשְּׁחוּרָה חֲבוּקָה
נִעְרָה בְּזֵרוּעוֹת מִנְחָמָה,

רֵאשָׁה כְּמַעַט נוֹגַע בְּכִי.

אֲחַר כֵּן נוֹתְרוּ הַדְּמָעוֹת לְבִדּוֹן
בְּגִבֵּה הָעֵינַן, בְּגִבֵּה פְּנֵי הַיָּם,

וְהַנְּעִרָה, הֵיכֵן הִיא?

המינגווי, או אמנות הפיתוי

אֲנִי אוֹהֵב מִלְחָמוֹת שְׁנָרִים
אָמַר לָהּ הַמִּינְגוּי וְדַבְּרוּ
חָטוֹב כְּסִיגֵר הַנֶּנְהָ.
לִידוֹ נִרְאָתָה צְעִירָה מְכִפֵּי שְׁנוֹתֶיהָ,
כּוֹבְעָה בְּנִיחוּת אִירוֹפֵי וְסִיגְרֶה בְּפּוֹמִית.
אֲצַבְּעוֹתַי עַל יַרְכֵיהָ הֵיוּ עֲבוֹת
מְכַדֵּי לְנֶגֶן בְּגִיטְרָה.
מֵעַל לַמְּטָה תָּלוּ זוּג קַרְנֵי שׁוֹר
בְּקַנְיֹו שֶׁל רוֹבָה צִיד.

חיוכו של בורחס מבליח כנמר בערפל.
 הזקן הזה, היא אמרה, עור פינשוף בארבה.
 וזנשוף היה אותו רגע הדמוי הנכון,
 פלוא בחיקה של אתנה, אושת כנפיו רפה.

בשנות הששים, על גלי הזיה,
 לזיתנים צמחו כנפים.
 כמה שנים לאחר לזיתי היה הדבר.
 רחפנו ענני לזיתנים
 מעל אנושות צמאה לגשם.

אכל לא מלוויל!
 בחמרה של כמר הוא משקיף
 מנג המגדלור
 ובידו צלצל ככליא ברק.
 אגא, הרמן, אני אומר
 והוא אינו מקשיב.

אין בו שנאה כשהצלצל מפה,
 הוא בוכה על גופתי כרחל על בניה.

שר תפלת אשכב לאבת ישרן

ל פתח ל, לאבת ישרן
מעגל השפ העברת

ל פתח ל שערי מרם

וב ועל וישב תחת צל האזדרכת
ברחב ברויץ'בסקי אשר בשמים
ורק קראסניסטאוו שבפולניה עקצ בעקב
באכלס יהד

אב שבשמים,
פתח לנ את שער הרחמים.

הזמנה למסע

גם בימינו אוכדים אנשים בלב?
תמיד על רפסודה גבר ואשה יחד בודדים
אם אהבה היא שיבה הביתה היא שואלת
מהם נודדים?

היא נסתפה במצולות איך חקר
צנת המלח בשפתיה נגע
אם אהבה הנה רק מעשה אולת
מהי גארה?

בלבו מיתר פקע, רפסודה מתהפכת
החוף הוא המקום שבו היים משכיח זכרונות
אם אהבה הנה מסע אל מציאות אחרת
מהם חלומות?

רק נערה אחת על אם הדרך
הרוח בשמלתה השיבה ודאיות ורמיזות
תלפה אל מול הזרם בהזמנה למסע
אל ארצות הדרום הרחוקות.

הוא נזכר בחלום הנרדמים הפחלים ויודע
 (נרד כחל לאהובתי נתתי, כשנשקה לו שפתייה קפאו)
 גם חלומות יכולים להרג.
 חלומות על צ'ה על לנין שירים של פבלו גרונדה.
 עכשו בפנת בית הקפה הפוליטיקה עולה בעשן סיגריה.
 השנים הביאו חלומות על נרדמים כחלים.

ניו-יורק, מרץ 1997

ביערות מחטים יום אחר יום
 עקב בצד אגדל הם צועדים
 וכל עלה מנח במקומו כשמיקה צבאית

פ' ופ', פ' ברבוע.

אחר כך הפל יחזר לקדמותו
 השדים יזקפו את ראשם והלחות
 תאגר בראות כבמחסן תבואה

אבל היום במרינבאד האשר הוא ודאות מתמטית
 קצרת ימים, בוטחת,
 מוכחת מפת עצמה.

(בשנת 1916, בילו פרנץ קפקא ואהובתו הראשונה, פליציה באואר, חופשה במרינבאד.
 היו אלה ימי האושר היחידים שלהם יחד לפני הפרידה. השיר עוקב אחר תיאורו של אליאס
 קאנטי בספר "Kafka's Other Trial").

ההודעה

הבכי עובר מן החוץ
פנימה
במעגלים הולכים ומצטמצמים,
עובר לרגע ליד דלת החדר הנעול תמיד.
עד שזה מגיע אליו
עד שהוא בוכה.
עד שהוא כאיוב מכה גרד
שר את קיומו של האלהים.

שיר חג אסיף

נזמר שיר אסוף לנשמות המתים,
בכורי חג אסיף, בכורי קציר חטים.

אותם שמתו במחלה ובהתקף —
נרוה את הצמא האחרון, נרים
את הסלע מבית החזה.
קלות הנוצה תהיה נחמתם.

אותם שמתו בתאוונה או במכת ברק —
נפיג את התדהמה, את הבושה ברגע
של מתנק. נפיס
בינם לבין אלו שלא זכו לומר שלום.
הם יזכו לראות את עלות השחר.

ואלה שנפלו ממקומות גבוהים,
ואלו שספיין חתכה בבשרם (ואחת היא
אם מיד זר או מידם).
בקסות רכות נרפד את מקום נפילתם.

נאגד לנו זר נאה,
ונעפיל במעלה הקר.

שיר סוכן חשאי

בְּחִזִּי בַּמָּקוֹם לֵב מְצַלְמָה הוֹלֵמֶת,
בְּכָל פְּעִימָה מְזַצֶּרֶת מִיָּדַע.
הַיּוֹם כָּל גּוֹפֵי מְכוֹנָה מְשַׁמְנֶת,
הַחַיִּים — אֶמְנוּת. הַרְגוּל הוּא מְדַע.

נְתוּנִים זֹרְמִים בְּתוֹךְ וְרִידִי,
אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

הַנוּעוּתִי מְצַפְנוֹת, מְחַשְׁבְּתִי מְקַדְדֶת,
מְלֻבוּשֵׁי תוֹאֲמִים לְהָרִי הַמָּקוֹם.
כָּל מְבִטֵי תְמוּנָה מְשַׁדְרֶת,
הֵן הַמְצִיאוֹת וְהֵן הַחֲלוּם.

מְשַׁדֵּר חֲבוּי בְּעַפְעַפִּי,
אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

אוֹמְרִים בְּמַנְעֵי הָאֶפְשָׁרוֹת לְרֻצַּח,
כְּלֵי זֵינֵי חֲבוּיִים אֶף נְכוּנִים.
תְּמִיד אֶקְדִּים לְפֶשַׁע נְשִׁיקָה בְּמַצַּח,
אֲנַחְנוּ רַחֲמָנִים בְּגֵי רַחֲמָנִים.

מֹות פְּתוֹאֲמֵי בְּאֵיכָרִי,
אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

אֶף גּוֹרְלִי נְחַרֵץ, כָּל הָעוֹלָם רוֹתֵחַ,
וּמְחַפֵּשׂ אֶף לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד.
הָעוֹלָם זוֹכֵר, אֲנִי אֵינִי סוֹלַח,
סוּכֵן חֲשָׂאִי נִשְׁאָר תְּמִיד בּוֹדֵד.

נְרַדְרִי, נִמְלֵט בְּעוֹר שְׁנִי,
אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

הִנֵּה נִנְטָשְׁתִּי, מִפְּעִילֵי עֲזוּבוּ בְּסִתְרִי,
נֹוֹתְרוּ לִי הַמְּלִים, וּמְשַׁאֵן כְּבֵד.
מְשַׁדֵּר אֶל עֲצָמֵי בְּמֵלֵא עֲצַמַת הַתְּדָרִי,
בְּמַעֲרַבְלַת נְתוּנִים סוּכֵן חֲשָׂאִי אוֹבֵד.

כְּאֵב נוֹשֵׁב בְּאֵיכָרִי,
אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

וְהִיָּה לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינַי,
אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

מְחַר אֲמוֹת, הַיּוֹם עוֹדְנֵי חֵי,
אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

אֲנִי סוּכֵן חֲשָׂאִי.

אם לבשת את שמלת הקטיפה

אם לבשת את שמלת הקטיפה
מלכים ורוזנים
ושועי ארץ
יסוכו את בשרך בשמן וך
תדעי תענוגות כמותם לא ידעת.

אם לבשת את שמלת הקטיפה
נימפה וסאטיר
ופגאסוס עצמו
ליווך אל משכנו של מרלין
תדעי כשפים רבי עצמה.

אם לבשת את שמלת הקטיפה
אביר וקבצן
ולולין קרקס
יהיו לך לחיל-משמר
תדעי ארצות אין חקר.

אם לבשת את שמלת הקטיפה
אם המתנת אהות שרעפים
אם קלעת שערך בצמה
אם לבשת את שמלת הקטיפה.

אבל

אשמה

קין נרה בהבל בתותח בין-יבשתי.
המרקק הפיח בו רוח למרות שקלי הרצח הזה גלוי לעין-כל.
כשאֵלהים קרא אמר לו אדוני
דמי אחיך
אמר לו כן כן צועקים
אתה אומר אליך
מן האדמה?
והרי התותח רסק אותו
לחתיכות.

המוות בא אל דון-חואן

המנות בא אל דון-חואן,
לעצמותיו לטף.
ודון חואן שוכב לאה על מטתו,
קלות נשימתו מרחפת על פני פכד איבריו.
עלה של סתו הוא דון-חואן,
נימים דקים ורידי ידיו.

המנות בא אל דון-חואן,
דמותו דמות נערה.
היא לטפה את פניו הספרדים הגרומים,
את שקמו המשתפל,
את ארבות עיניו.
אביר יגון הוא דון-חואן,
גווזות מחלפותיו.

ובעיניו עמדו שוב התם והפתוי והשתיקה
ועל רשתית עינו עם כלות נשימתו
נחרטה דמותה של האשה.

★

מה עשה פלג גופו התחתון
של קלמנט השנים-עשר
שעה שפלג גופו העליון עסוק היה
למול אומלו של הפסל?

אולי הסתובב עם פרוצות על גדות הטיבר?
וכיצד הסביר את העדר הראש?

ומשתמה המלאכה, האם פקד קלמנט
ומיד הושב הגוף לבעליו
כחץ אל הקשת?

ואולי יצא פלג הגוף התחתון
לצוד יונים
כדי להטילן זו אחר זו אל תוף הפה הקפוז, שהרי
באכילה הגוף והראש מתאחדים.

ויתכן גם שהלך לו אל אחד הפסלים
המעתיקים טורסו יוני ועלה תאנה
וכיצד נדע אם רופס היה אם חד?

ושמא ערך נסויים אלכימיים?
או למד והתמחה במדעים המדויקים?

למדן או הולל,
צייד? איש מדע?

היכן היה קלמנט
כשקלמנט אל אומלי נגלה?

שיעור שחיה

לפני בברכה
גבר ואשה שוחים צד בצד.
גופיהם סמוכים, נשימתם אחידה. כצמד
סוסים רתומים הם מושכים אתריהם
את שכל המים ונוגעים
ומתהפכים כבשר אחד.

וכל ישותי מלאה את
השלמות האנושית, נצנוץ טפות,
וכתפו משתקפת בכתפה.

ואז, לפתע,
הוא מפנה את ראשו.
נשימתו צמקה יותר משלה,
נשימתה רדודה משלו.
עוד הרף עין הם פלואים בתחומו של מבט אחד,

ואז הרוח.

שיר נשמת הספן

הכה נדמן
לילה
ונשמת הספן פרחת מבעד לתרכי עיניו
(תמיד יש מקום להשאיר את הגוף, אם
על דרגש בשנגחאי
או בנמל תל-אביב
אבל לא בכף עסקנו כאן)

ובכן פרחת לה נשמת הספן מבעד לתרכי עיניו
ובאה אל הלילה ממלכת החלום
(ואם עברה בדרך
על פני זוגות במכונית או
לארץ החוף
חזקה עליה שפתחיש
שפן נשמת ספן היא יודעת
את המרחק ואת הערנה)

ובחלומו הגה הוא חוצה בצעי שבעים ושבע הספינות
את הים המחבר בין תל-אביב לירושלים
על פני השפלה נשבה הרוח במפרשיו
(וידעה נשמת הספן
שאת הים הזה אין לחצות אלא בסיועה של הרוח)

ואם את חשבת הלילה
תפר שלהבת אדמונית
יעלו הלהבות ויטביעו את נשמת הספן
(היהודי הנודד על פני שבעת הימים,
רבוא היבשות,
חלום אחד).

בעננת המתכת הסוערת ששמה מטוס
 (מה מוזרים השמות)
 ננפרתי במראה פניך.
 הנה אהובתי סוף סוף אני
 מרחף ללא עזרה,
 יורד ים,
 רואה בחשכה.
 היום אני עוזב נתמך בענני הגשם,
 האויר מותר על משקל גופי.

מעבר לחלון, בחם הלוחט,
 או בקד המקפיא של האויר בקומה השביעית,
 מרחפים רסיסי חיינו.
 הם מרפבים מקול, מצבע ותנועה.

למשל —
 קול ילד מתערב ברעש המזגן
 ובתמונת ידך בתנועה חוזרת ונשנית
 כמתוף חלום.

למשל —
 עשן סיגריה שעשן אבי
 מתערב בשכבת העננים, ברק
 פגע בביתה של אמי.

למשל —
 אהבתנו גחלילית חמה קרה ומרפרפת
 מצאה לה סוף סוף בית.

בתחלה הגיעו המים עד כפות הרגלים,
אבל אמרו לנו לא לדאג.
בוססנו בבץ הבלתי-אפשרי של חלומותינו
והיינו גאים.
הקדמה תמציא לנו מוצא מכל זה.

כשהגיעו המים עד גבה הברכיים,
אמרו לנו לא לדאג.
כדי לזוז נאלצנו לפנות הצדה כסרטנים
אבל היינו גאים.
אנחנו אמה מפארת, אימת היונים.

אחר כך הגיעו המים לאיברי המין,
ואמרו לנו לא לדאג.
היינו לנזירים של ים
והיינו גאים.
מעוט הילודה תורם להשפחת הגזע.

וכשיום אחד הגיעו המים עד לבית-הקנה,
אמרו לנו לא לדאג.
כבר לא וזנו, נטועים כברושים,
אבל היינו גאים.
מורשתנו נצחית, מכונות המלחמה שלנו מחוללות באויר.

ואז הגיעו המים עד למעלה ראש,
והפימיה פוררה את גופנו לקצף גלים.
עכשו כבר לא אומרים לנו — עכשו אנחנו אומרים.
מתוך כל גל מתנפץ אל החוף, בנהי הצדפים,
המלח משמר, הגאנה חונרת, הזכרונות מרים.

כל הלילה נשבה הרוח בתרבות העיר
וקראה בשמו מבין חרפי החומות —
אודיסיאוס שב לטרויה.

רק ספינה בודדה הפעם,
מונעת בלח זרועותיו,
והעיר פלה מרקה עצמה לקראתו
עיניה נוצצות, כאיפיגניה ביום מותה.

בזכרונותיו היא חיה, מלאו
תפלה המקדשים וקול
פרסות סוסים בסמטאות התשוכות.
'מתריבי ומושיעי אתה' לתשה העיר,
המגדלים זקפו גנם, עטו תפארת החומות.

ואודיסיאוס אינו רואה דבר, זר הוא למהומה.
ישוב על סלע הוא חופן
את החול באגרופו —
המשורר העור זורה את אפר תהלתו.

רצונו של משורר

לרשם

אֶת הַרְגֵעַ שְׁבוּ עָנָן הוֹפֵף לְמִים.

סדר השירים

3	בשבה המתינות
4	ספטמבר 1994
8	Soliloquy
9	שיר ערש
10	אודיסיאוס למול חומות טרויה
11	אליזבת
12	המרובע של רותם
13	שלושה שירים על נושא הזמן
14	ביתן 38
15	לזכר אמיל המבורגר
16	* (גם כי אלך)
17	בבית הקפה בצפון תל-אביב
18	דצמבר 1996
19	הודיני בירושלים
20	שבועת נישואין
21	ארמגדון (הימנון לתקוה)
22	מסעו המופלא של מר קלינגהופר
23	טנגו
24	מודעת אבל
25	המינגווי, או אמנות הפיתוי
26	בורחס
27	מלוויל
28	שֵׁר תְּפִלַּת אֲשַׁכֵּךְ לְאַבְת יִשְׂרָאֵל
29	הזמנה למסע
30	גולה
31	ימים במרינבאד
32	ההודעה
33	שיר חג אסיף
34	שיר סוכן חשאי

37

אם לבשת את שמלת הקטיפה
אשמה

38

* (מה עשה פלג גופו התחתון)

39

המוות בא אל דון־חואן

40

שיעור שחיה

41

שיר נשמת הספן

42

המראה

43

ברחוב אלונים

44

אטלנטיס

45

פרידה

46

רצונו של משורר